

Cumelasector in cijfers

Periodieke uitgave over de financieel-economische ontwikkelingen in de cumelasector

IN DEZE UITGAVE:

Resultaat 2013: negatief, maar beter	1
Informatieabonnement accountants	4
Check de polisvoorwaarden van uw verzekeringen	5
Cursussen winterseizoen 2014/2015	5

Resultaat 2013: negatief, maar beter

lets meer ruimte om weer te investeren

Inmiddels zijn de resultaten 2013 van meer dan de helft van de deelnemers aan CUMELA-Kompas Analyse verwerkt. Het blijkt dat bij bijna zestig procent van de bedrijven het bedrijfseconomisch resultaat verbeterde naar gemiddeld – € 14.877,-. Met name het goede werkaanbod tot ver in december 2013 zorgde voor voldoende omzet. In tegenstelling tot de voorgaande jaren werd er een fractie meer geïnvesteerd.

Jaarlijks nemen ongeveer 500 bedrijven deel aan de kengetallenvergelijking CUMELA-Kompas Analyse. In juli van dit jaar publiceerde CUMELA Nederland de eerste resultaten over 2013. Inmiddels zijn de cijfers van ruim 300 cumelabedrijven verwerkt en op basis van 249 representatieve bedrijven waarvan de resultaten van zowel 2012 als 2013 bekend zijn, trekken we eindconclusies over de bedrijfseconomische resultaten 2013. In de tabellen op de volgende pagina zijn de resultatenrekeningen weergegeven van grondverzetbedrijven, gemengde bedrijven, agrarische loonbedrijven en het totaal van deelnemers aan CUMELA-Kompas Analyse.

In de huidige cijfers is de omzet agrarisch loonwerk (48,7 procent) nog iets hoger dan gemiddeld binnen CUMELA-Kompas Analyse (45 procent). Ook zien we dat de bedrijfsomvang licht afwijkt van die van voorgaande jaren. In deze cijfers zijn de grondverzetbedrijven iets kleiner en de agrarische loonbedrijven en gemengde bedrijven iets groter.

Welkom!

In Cumelasector in Cijfers geven we inzicht in de 'economie' van de cumelasector: meer dan 3000 ondernemers in groen, grond en infra met ruim 30.000 medewerkers en vier miljard euro sectoromzet. Wilt u deze uitgave altijd ontvangen? Mail dan uw bedrijfsgegevens naar info@cumela.nl. Ook suggesties voor onderwerpen ontvangen we graag op dit adres.

Omzet gestegen

De omzet en bruto marge zijn het meest gestegen bij agrarische loonbedrijven (4,9 procent). Ook bij gemengde bedrijven zien we een behoorlijke omzetsijging. De omzet nam het minst toe bij grondverzetbedrijven: slechts 0,4 procent. We zien dit beeld terug bij inhuur van derden. Weliswaar huurden grondverzetbedrijven meer bedrijven in, maar bij de agrarische loonbedrijven is de stijging van werk door derden groter.

Wanneer we in het grondverzet uitgaan van een minimaal benodigde prijsindexatie van ruim 3 procent

In de vier tabellen de resultatenrekeningen van grondverzetbedrijven, gemengde bedrijven, agrarische loonbedrijven en de cumelasector als geheel in 2012 en 2013 (euro's en procenten van de bruto marge)

in 2013 kunnen we concluderen dat de omzet onvoldoende is gestegen. De hoeveelheid werk is gelijk gebleven of mogelijk zelfs afgenomen. De stijgende kosten zijn niet of nauwelijks doorbelast.

Cumelabedrijven die buiten de landbouw actief zijn, hebben al jaren aanhoudend last van de gevolgen van de economische crisis. Veel ondernemers gaven in 2013 aan dat het werkaanbod matig is. De bezuinigingen bij overheden worden meer zichtbaar en dus is er minder geld voor projecten in onderhoud en aanleg. Daarnaast gaven particulieren in 2013 minder geld uit en ligt de huizenbouw vrijwel stil. Verder zien we de laatste jaren dat grote aannemers steeds vaker arbeid en machines afstoten. Hiervoor huren zij cumelabedrijven in of besteden zij werk via kleinere projecten uit aan bedrijven in de sector. Die ontwikkeling heeft een gunstig effect op het werkaanbod, maar kleinere projecten zorgen voor relatief hoge algemene kosten, die in de praktijk slecht worden vergoed. Door het matige werkaanbod is de omzetgroei beperkt en staan de marges onder druk.

Ondanks de economische tegenwind in 2013 lukte het ondernemers in de cumelasector om de omzet te vergroten. Enerzijds is het een gevolg van mooi najaarsweer (veel ondernemers gaven aan dat het werk tot ver in december goed heeft doorgelopen), anderzijds onderscheiden cumelabedrijven zich door hun flexibiliteit, creativiteit, inzet, doorzettingsvermogen en de juiste mentaliteit om werk aan te pakken. Deze karaktereigenschappen dragen beslist bij aan het behouden of zelfs vergroten van de omzet.

Verbeterde arbeidsbenutting

De arbeidskosten per medewerker zijn in 2013 met gemiddeld 1,5 procent gestegen, maar de hogere omzet zorgde voor een verbetering van de arbeidsbenutting. Gemiddeld verbeterden de arbeidskosten per bruto marge van 42,6 procent in 2012 naar 41,7 procent in 2013.

De grootste verbetering zien we bij gemengde bedrijven. Ondanks de forse omzetstijging verbeterde de arbeidsbenutting bij agrarische loonbedrijven slechts beperkt. Oorzaak hier-

	Grondverzet			
	2013		2012	
	absoluut	% BM	absoluut	% BM
Omzet	2.162.943	147,1%	2.153.776	147,6%
Inkoop	344.518	23,4%	350.470	24,0%
Werk door derden	348.239	23,7%	343.672	23,5%
Brutomarge	1.470.186	100,0%	1.459.633	100,0%

Arbeidskosten	688.827	46,9%	692.059	47,4%
Huisvestingskosten	46.678	3,1%	45.148	3,1%

Machinekosten				
Afschrijving	190.657	13,0%	199.063	13,6%
Reparatie & onderhoud	132.445	9,0%	135.628	9,3%
Brandstof	204.829	13,9%	197.935	13,6%
Verzekering	41.864	2,8%	39.929	2,7%
Huur machines	18.249	1,2%	19.182	1,3%
Overig	8.336	0,6%	7.090	0,5%
Totaal	596.381	40,6%	598.827	41,0%

Algemene kosten	65.015	4,4%	67.122	4,6%
Rentekosten	78.905	5,4%	80.126	5,5%
Totale kosten	1.475.806	100,4%	1.483.282	101,6%
Bedrijfseconomische winst	-5.620	-0,4%	-23.648	-1,6%
Aantal FTE	15,2		15,4	
Aantal deelnemers	81		81	

	Gemengd			
	2013		2012	
	absoluut	%	absoluut	%
Omzet	2.201.300	134,4%	2.128.516	135,0%
Inkoop	383.857	23,4%	384.319	24,4%
Werk door derden	180.173	11,0%	167.600	10,6%
Brutomarge	1.637.269	100,0%	1.576.598	100,0%

Arbeidskosten	664.228	40,6%	663.328	42,1%
Huisvestingskosten	51.086	3,1%	48.945	3,1%

Machinekosten				
Afschrijving	256.331	15,7%	262.270	16,6%
Reparatie & onderhoud	165.414	10,1%	165.324	10,5%
Brandstof	282.412	17,2%	264.617	16,8%
Verzekering	43.347	2,6%	41.076	2,6%
Huur machines	23.802	1,5%	22.740	1,4%
Overig	3.206	0,2%	4.233	0,3%
Totaal	774.512	47,3%	760.261	48,2%

Algemene kosten	66.223	4,0%	62.630	4,0%
Rentekosten	95.314	5,8%	98.896	6,3%
Totale kosten	1.651.364	100,9%	1.634.060	103,6%
Bedrijfseconomische winst	-14.094	-0,9%	-57.462	-3,6%
Aantal FTE	15,2		15,3	
Aantal deelnemers	84		84	

	Agrarisch			
	2013		2012	
	absoluut	%	absoluut	%
Omzet	1.659.408	135,3%	1.582.358	135,8%
Inkoop	351.077	28,6%	344.293	29,5%
Werk door derden	81.534	6,6%	72.683	6,2%
Brutomarge	1.226.797	100,0%	1.165.383	100,0%
Arbeidskosten	455.251	37,1%	437.560	37,5%
Huisvestingskosten	42.129	3,1%	34.187	2,9%
Machinekosten				
Afschrijving	224.208	18,3%	225.388	19,3%
Reparatie & onderhoud	136.641	11,1%	138.338	11,9%
Brandstof	220.494	18,0%	199.401	17,1%
Verzekering	29.211	2,4%	27.987	2,4%
Huur machines	14.152	1,2%	13.438	1,2%
Overig	2.479	0,2%	3.868	0,3%
Totaal	627.186	51,1%	608.420	52,2%
Algemene kosten	44.127	3,6%	40.840	3,5%
Rentekosten	82.690	6,7%	83.219	7,1%
Totale kosten	1.251.382	102,0%	1.204.227	103,3%
Bedrijfseconomische winst	-24.586	-2,0%	-38.844	-3,3%
Aantal FTE	10,0		9,9	
Aantal deelnemers	84		84	

	Cumelasector			
	2013		2012	
	absoluut	%	absoluut	%
Omzet	2.006.015	138,9%	1.952.487	139,5%
Inkoop	360.002	24,9%	359.805	25,7%
Werk door derden	201.569	14,0%	192.856	13,8%
Brutomarge	1.444.444	100,0%	1.399.826	100,0%
Arbeidskosten	601.732	41,7%	596.512	42,6%
Huisvestingskosten	46.630	3,1%	42.731	3,1%
Machinekosten				
Afschrijving	224.131	15,5%	229.267	16,4%
Reparatie & onderhoud	144.983	10,0%	146.560	10,5%
Brandstof	236.286	16,4%	220.924	15,8%
Verzekering	38.096	2,6%	36.287	2,6%
Huur machines	18.740	1,3%	18.445	1,3%
Overig	4.630	0,3%	5.040	0,4%
Totaal	666.865	46,2%	656.523	46,9%
Algemene kosten	58.376	4,0%	56.740	4,1%
Rentekosten	85.717	5,9%	87.502	6,3%
Totale kosten	1.459.321	101,0%	1.440.008	102,9%
Bedrijfseconomische winst	-14.877	-1,0%	-40.182	-2,9%
Aantal FTE	13,5		13,5	
Aantal deelnemers	249		249	

van is de vrij forse toename van de arbeidskosten. De toegenomen omzet zorgde voor een grotere arbeidsbehoefte, mogelijk in de vorm van overuren. De stijging van de arbeidskosten per fte is bij agrarische loonbedrijven (3,4 procent) duidelijk groter. In tegenstelling tot de gemengde bedrijven en grondverzetbedrijven zien we dat het aantal fte bij agrarische loonbedrijven juist een fractie hoger ligt (in 2013 10 fte, tegenover 9,9 fte in 2012).

Ten slotte valt op dat grondverzetbedrijven in 2013 iets lagere arbeidskosten hadden. Waarschijnlijk is dat het gevolg van stagnerend werkaanbod en minder vraag naar arbeid. We zien hierbij ook een lichte daling van het aantal fte.

De betere verhouding tussen arbeidskosten en omzet in 2013 komt voor een deel doordat de arbeidskosten een minder groot aandeel in de kostprijs vormen. De forse stijging van brandstofkosten (aanschaffing rode diesel) en de relatief beperkte toename van de personeelskosten zijn hiervan de oorzaak.

Verbetering resultaat

Het gemiddelde resultaat van deelnemers aan CUMELA-Kompas Analyse verbetert van minus € 40.182,- in 2012 naar minus € 14.877,- in 2013. Bij grondverzetbedrijven is dat een gevolg van een beperkte omzetgroei in combinatie met dalende kosten: minus 0,5 procent. De afschrijvingen dalen het meest. Verder vallen de lichte daling van arbeidskosten en de daling van onderhoudskosten op. Net als bij gemengde bedrijven en agrarische loonbedrijven zijn de brandstofkosten, mede als gevolg van het afschaffen van rode diesel, ook bij grondverzetbedrijven gestegen.

Bij de gemengde bedrijven zien we juist dat de totale kosten met 1,1 procent stijgen. Alleen de kosten voor afschrijvingen en rente dalen, maar een omzettoename zorgt voor een verbetering van het resultaat.

De agrarische loonbedrijven hebben te maken met de grootste kostenstijging: in totaal 3,9 procent. Hier dalen, naast rentekosten en afschrijvingen, ook de kosten voor reparatie en onderhoud. Daarentegen zorgen met name

Tabel: Kengetallen met betrekking tot investeringen en financiële positie van cumelabedrijven

	Grondverzet		Gemengd		Agrarisch		Alle deelnemers	
	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012
Investerings/afschrijving	96%	73%	104%	98%	127%	103%	110%	93%
Boekwaarde/aanschafwaarde	33%	36%	35%	36%	36%	36%	35%	36%
Bruto marge/boekwaarde	190%	186%	138%	132%	111%	111%	141%	138%
Solvabiliteit	37%	36%	30%	28%	31%	28%	33%	31%
Current ratio	1,2	1,3	1,1	1,1	1,2	1,3	1,2	1,2
Debiteurentermijn	67	60	48	51	34	35	51	50

de gestegen arbeids- en brandstofkosten voor een toename van de totale kosten. Een gevolg van een groter werkaanbod, dat uiteindelijk zorgt voor een beter resultaat.

Financiële positie

In 2013 investeerden cumelabedrijven meer dan in 2012. Ten opzichte van de afschrijvingen liggen de netto investeringen nu op 110 procent. Ook de grondverzetbedrijven, die in 2012 beperkt hebben geïnvesteerd, gaven meer geld uit aan machines. De investeringen in 2013 liggen een beetje hoger dan gemiddeld in de afgelopen jaren. Het getal wordt licht beïnvloed door lagere afschrijvingen, maar ook de netto investeringen in machines zijn gestegen.

Ondanks de hogere investeringen daalde de verhouding boekwaarde/aanschafwaarde naar 36 procent: duidelijk onder het niveau van vóór de economische crisis (ruim 40

procent). In bovenstaande tabel zijn de kengetallen betreffende investeringen en financiële positie van cumelabedrijven weergegeven.

De verbeterde resultaten zorgen ervoor dat het eigen vermogen van de bedrijven is toegenomen. De solvabiliteit ligt nu gemiddeld op 33 procent. De current ratio bleef in 2013 ongeveer gelijk aan die van 2012. Bij de grondverzetbedrijven en agrarische loonbedrijven zien we een lichte afname.

Bij de gemengde bedrijven en agrarische loonbedrijven daalde de debiteurentermijn in 2013 licht. Bij de grondverzetbedrijven zien we juist een duidelijke toename van 60 dagen in 2012 naar 67 dagen in 2013. Ondernemers gaven opnieuw aan dat de betalingstermijn in de aannemerij slecht is. De uitkomsten uit CUMELA-Kompas Analyse bevestigen dit.

Meld u aan voor het informatieabonnement accountants

Voor een goed advies aan cumelaondernemers is het voor u als accountant belangrijk om op de hoogte te zijn van de ontwikkelingen in de sector. Niet alleen bedrijfseconomische ontwikkelingen, maar ook veranderingen binnen de cao, pensioenen, wet- en regelgeving, op het gebied van onder andere mest, grond-, weg- en waterbouw, ruimtelijke ordening & milieu, juridische zaken, certificering en verzekeringen.

Door het afsluiten van een informatieabonnement voor accountants bent u op de hoogte en blijft u een volwaardige gesprekspartner van ondernemers in de cumelasector. Met een abonnement kunt u kosteloos gebruik maken van de infolijn van CUMELA Nederland, ontvangt u tienmaal per jaar het vakblad Grondig en wordt u via de uitgave Leo Informeert periodiek geïnformeerd over alle zaken die spelen op gebied van sociale zaken. Daarnaast krijgt u toegang tot het ledendeel van de website www.cumela.nl. Hier vindt u onder meer standaard leveringsvoorwaarden, de kostprijsberekeningsmodule en diverse voorbeeldarbeidsovereenkomsten.

Heeft u interesse of wilt u meer weten over het informatieabonnement, bel dan met de infolijn (033) 247 49 99 of stuur een e-mail naar infolijn@cumela.nl.

Check de polisvoorwaarden van uw verzekeringen

Hoedanigheid

Bij veel verzekeringen is de dekking afhankelijk van de hoedanigheid waarin werkzaamheden worden verricht. Worden activiteiten uitgevoerd die niet in de hoedanigheidsomschrijving in de polis worden genoemd, dan is de verzekeraar niet verplicht om schade te vergoeden. CUMELA Nederland ziet regelmatig polissen waarbij de hoedanigheid té beperkt is omschreven, waardoor ondernemers in grote financiële problemen kunnen komen, doordat er bij schade geen dekking blijkt te bestaan.

Clausules

Bijna iedere polis kent, naast algemene polisvoorwaarden, een aantal clausules waarin de specifieke spelregels van de verzekering zijn vastgelegd. Vaak leggen deze clausules vergaande verplichtingen op aan de verzekerde of wordt in bepaalde gevallen de dekking beperkt. Veel ondernemers zijn zich onvoldoende bewust van de strekking van dergelijke clausules, die met name in de brandverzekering en de aansprakelijkheidsverzekering voor bedrijven een steeds grotere rol spelen. Voorbeelden zijn onder andere de clausules over brandgevaarlijke werkzaamheden, over het verplicht keuren van elektrische installaties, over de opslag van brandbare goederen, over het toepassen van leveringsvoorwaarden en over de aanwezigheid van blusmiddelen. Het advies aan ondernemers is om de polissen kritisch te beoordelen om te bepalen of de verzekering voldoende dekking geeft.

Heeft u vragen of wilt u de polissen laten beoordelen, neem dan contact op met de infolijn (033) 247 49 99 of stuur een e-mail naar infolijn@cumela.nl.

Cursussen winterseizoen 2014-2015

Cursussen speciaal voor ondernemers, bedrijfsopvolgers en bedrijfsleiders:

- **Bedrijfsleer 1** is een achtdaagse basiscursus bedrijfseconomie. Aan bod komen de fiscale en bedrijfseconomische boekhouding en kostprijsberekeningen op mbo-kennisiniveau.
- In **Bedrijfsleer 2** leert de deelnemer om een analyse te maken van het eigen bedrijf op het gebied van kostprijs, financiering, kengetallen en bedrijfsresultaat.
- In de **workshop Kengetallen** krijgt elke deelnemer inzicht in de kracht van kengetallen. Ondernemers gaan met elkaar in gesprek over de wijze waarop kengetallen zijn te beïnvloeden.
- **Sturen op kengetallen.** Ondernemers gaan met elkaar in discussie en besteden aandacht aan onderwerpen die de resultaten en kengetallen van hun bedrijf verbeteren.
- **RoTa (Ronde Tafel), Inspirerend ondernemerschap.** Acht ondernemers werken groepsgewijs aan het professionaliseren van hun ondernemerschap in acht bijeenkomsten.

Interesse in een cursus of workshop of meer informatie ontvangen over data, locaties en kosten? Stuur dan een e-mail naar cursus@cumela.nl, bel (033) 247 49 20 of kijk op www.cumela.nl/cursussen.

De cumelasector

Meer dan 3000 ondernemingen in groen, grond en infra vormen de cumelasector. Deze sector realiseert een jaaromzet van vier miljard euro en biedt werk aan ruim 33.000 mensen. Cumelabedrijven zijn actief in grondverzet, cultuurtechniek, agrarisch loonwerk en meststoffendistributie met vakmensen en modern (mobiel) materieel en transportmiddelen.

Alle bedrijven in de cumelasector...

- ...voeren 70 procent van alle grondverzet uit in infra en cultuurtechniek;
- ...maaien ruim 10.500 kilometer bermen van provinciale en rijkswegen;
- ...onderhouden 144.000 kilometer watergangen;
- ...vervoeren jaarlijks ruim 22 miljoen ton meststoffen;
- ...vormen samen de grootste werkgever op het platteland;
- ...onderhouden 10.000 hectare sportterreinen;
- ...houden 60 procent van alle Nederlandse wegen vrij van sneeuw en ijs.

Colofon

Cumelasector in Cijfers (CiC) informeert periodiek over belangrijke financieel-economische ontwikkelingen in de cumelasector. De primaire lezers van deze uitgave zijn in en om de cumelasector actief als cumelaondernemer, als adviseur, als beleidsmaker bij een (lokale) overheid en als opdrachtgever.

Uitgever

Brancheorganisatie CUMELA Nederland
postbus 1156
3860 BD Nijkerk
T (0)33 247 49 00
info@cumela.nl
www.cumela.nl

Abonneren?

Cumelasector in Cijfers wordt kosteloos per e-mail verzonden als printbare pdf. Wilt u deze uitgave voortaan ook ontvangen of wil uw collega een exemplaar? Stuur een e-mail met uw visitekaartje of uw organisatiegegevens, uw eigen naam, functie en uw e-mailadres en telefoonnummer naar info@cumela.nl.

Redactie

Dieuwer Heins, Henk de Jong, Michiel Pouwels, Marijke Dorresteijn, Ton Herbrink (eindredactie)

Vormgeving

Bertine Overeem, CUMELA Communicatie

Copyright

Overname van artikelen uit deze publicatie is toegestaan mits als bron 'Cumelasector in Cijfers, CUMELA Nederland' alsmede het editienummer '04/2014' en het internetadres 'www.cumela.nl' duidelijk worden vermeld.